

Sygn. akt III AUa 229/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

SSA Iwona Szybka

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2016 r. w Ł.

sprawy **H. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 15 grudnia 2014 r. sygn. akt VIII U 2628/14,

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

J. W. B. I. S.

Sygn. akt: III AUa 229/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił H. K. prawa do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o emeryturach i rentach z FUS”, ponieważ z pierwszorazowym wnioskiem o emeryturę nie wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008 r. (ubezpieczonej przyznano emeryturę na wniosek z dnia 3 października 2006 r., której wypłatę podjęto od 1 stycznia 2007 r.).

W odwołaniu z dnia 7 lipca 2014 r. H. K. wniosła o zmianę decyzji i obliczenie emerytury według nowych zasad, tj. zgodnie z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skarżąca podniosła, że po przyznaniu jej emerytury zgodnie z wnioskiem z dnia 3 października 2006 r., rozwiązała stosunek pracy, który ponownie nawiązała w dniu 3 listopada 2006 r., pracując i pozostając w ubezpieczeniu do dnia dzisiejszego. W jej ocenie, obowiązujące przepisy nie uzależniają możliwości przeliczenia emerytury z racji wieku emerytalnego według nowych zasad od złożenia wniosku o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r. Na emeryturę można bowiem przechodzić kilka razy.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania. W uzasadnieniu swojego stanowiska podtrzymał argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wskazując w szczególności na to, że w przypadku ubezpieczonej

przeliczenie emerytury według nowych zasad nie jest możliwe, ponieważ przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma zastosowania do osób mających ustalone prawo do emerytury na zasadach dotychczasowych (zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej).

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał H. K. prawo do przeliczenia świadczenia emerytalnego na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy ustalił, że H. K., urodzona (...), na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 19 października 2006 r. (mylnie nazwanej jako decyzja z dnia 19 czerwca 2006 r.), nabyła prawo do emerytury od dnia 31 października 2006 r. Emerytura została przyznana na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, poczynając od osiągnięcia przez uprawnioną powszechnego wieku emerytalnego, tj. 60 lat życia. Wypłata emerytury została zawieszona, gdyż wnioskodawczyni kontynuowała wówczas zatrudnienie. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 2005 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 166,67 %, zaś podstawa wymiaru została ustalona na 3.295,40 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 40 lat i 10 miesięcy okresów składkowych, tj. 490 miesięcy, a nadto 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury wyniosła 2.225,71 zł. W dniu 31 października 2006 r. H. K. rozwiązała stosunek pracy z Przedsiębiorstwem Usługowo – Produkcyjno – Handlowym (...) Sp. z o.o. w Ł.. Decyzją z dnia 8 listopada 2006 r. organ rentowy podjął ubezpieczonej wypłatę emerytury od dnia 1 listopada 2006 r., z uwagi na uprzednie rozwiązanie stosunku pracy. W dniu 3 listopada 2006 r. H. K. podjęła na nowo zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Usługowo – Produkcyjno – Handlowym (...) Sp. z o.o. w Ł., które kontynuuje nadal. W dniu 25 maja 2014 r. wnioskodawczyni, jako osoba urodzona przed 1949 rokiem, złożyła wniosek o emeryturę obliczoną według nowych zasad. Zaskarżoną decyzją z dnia 12 czerwca 2014 r. ZUS odmówił ubezpieczonej przeliczenia emerytury zgodnie z art. 55 w związku z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z przyczyn podanych w treści uzasadnienia decyzji.

Stan faktyczny sprawy ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane. W niespornych okolicznościach faktycznych sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione na gruncie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten stanowi, że ubezpieczonemu, spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 oraz dodatkowe określone w art. 55, może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy. Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że w obowiązującym systemie emerytalno - rentowym nie ma jednej emerytury, lecz są różne emerytury, na które ubezpieczony przechodzić może kilkakrotnie. Powołując się na zapatrywania judykatury, Sąd zważył, że osoba uprawniona do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, obliczonej według dotychczasowych zasad, nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury kapitałowej (art. 26 ustawy), jeżeli kontynuuje ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczanej w systemie kapitałowym wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008 r. - art. 55. Przepis art. 55 ustawy, umożliwiając ubezpieczonemu urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, zrównuje w pewnym sensie sytuację tych osób, z sytuacją ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które mogą - choć nabyły prawo do tzw. emerytury wcześniejszej - osiągając wiek powszechny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, wyliczanej według art. 24 ustawy. Jeśli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy brak jest zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o emeryturę, to przepis art. 55 ustawy należy rozumieć, jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r., niezależnie od faktu uzyskania prawa do emerytury wcześniejszej lub emerytury w obniżonym wieku. Kierując się powyższym, Sąd Okręgowy orzekł reformatorycznie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.. Organ rentowy sformułował zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - poprzez błędną wykładnię tego przepisu, a co za tym idzie, nieuprawnione przyjęcie, że H. K., urodzona przed dniem 1 stycznia 1949 r., mająca ustalone decyzją z dnia 19 października 2006 r. prawo do emerytury powszechnej na starych zasadach i pobierająca to świadczenie, jest uprawniona do obliczenia emerytury na podstawie reguł określonych w wyżej wymienionym przepisie.

W świetle tego zarzutu ZUS wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania od decyzji z dnia 12 czerwca 2014 r., względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący zakwestionował podgląd prawny Sądu Okręgowego, że wnioskodawczyni, urodzonej (...), uprawnionej do emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej od dnia 1 listopada 2006 r., która pobierała przyznane świadczenie, służy prawo do obliczenia emerytury należnej z mocy art. 27 ustawy, na podstawie art. 55 ustawy. Zdaniem ZUS, H. K. nie mieści się w kręgu podmiotów objętych dyspozycją tego przepisu, ponieważ była jej już wypłacana emerytura z racji osiągnięcia wieku emerytalnego. Organ rentowy przyjmuje taką wykładnię przepisu art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tu: zgodną ze stanowiskiem Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej), że przepis ma zastosowanie wobec osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., które kontynuowały ubezpieczenie po osiągnięciu wieku emerytalnego i złożyły wniosek o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., a nadto wobec osób, które mimo przyznania emerytury, nie pobrały emerytury wcześniejszej chociażby za jeden miesiąc, a wniosek o to świadczenie złożyły nie wcześniej niż po dniu 31 grudnia 2008 r. Zasadniczą przesłanką odmowy zastosowania w przedmiotowej sprawie art. 55 ustawy jest fakt pobrania przez odwołującą emerytury przyznanej w 2006 roku. Niezależnie od wszystkiego, Sąd Okręgowy naruszył przepis art. 55 ustawy emerytalnej przyznając prawo do obliczenia emerytury według nowych zasad w sytuacji, gdy jest ona niższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Sąd pierwszej instancji nie ustalił, czy świadczenie dotychczas pobierane przez ubezpieczoną jest mniej korzystne niż emerytura obliczona na tzw. nowych zasadach. Organ rentowy dokonał stosownej symulacji i wyliczył, że wysokość emerytury ustalonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 3.353,26 zł i jest niższa od emerytury przyznanej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, która daje kwotę 3.517 zł. Już sam ten fakt czyni niedopuszczalnym uwzględnienie odwołania.

H. K. nie złożyła odpowiedzi na apelację, nie ustosunkowała się do podniesionych w niej zarzutów i wniosków.

W piśmie procesowym z dnia 27 października 2015 r., wydanym w wykonaniu zobowiązania Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 października 2015 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. poinformował, że hipotetyczna wysokość emerytury dla H. K. obliczona w trybie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynosiłaby na dzień 1 maja 2014 r. (pierwszy dzień miesiąca wniosku) 3.353,26 zł. W myśl tej ustawy, podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego, z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 242326,61 zł; kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 404181,48 zł; średnie dalsze trwanie życia wynosi 192,80 miesięcy. Wyliczona emerytura wynosi 3.353,26 zł ($242326,61 \text{ zł} + 404181,48 \text{ zł} : 192,80 = 3.353,26 \text{ zł}$).

Odpis pisma został przesłany H. K. w dniu 27 października 2015 r. (notatka na karcie 38 akt sądowych).

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 15 grudnia 2015 r. oraz oddaleniem odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 12 czerwca 2014 r.

W rozpatrywanej sprawie stan faktyczny nie jest w zasadzie sporny, kontrowersje powstały wokół zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do możliwości obliczenia emerytury H. K. w myśl art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), w sytuacji, gdy była ona uprawniona do emerytury z racji osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, przyznanej decyzją z dnia 19 października 2006 r., wypłacanej od dnia 1 listopada 2006 r. Zgodnie z treścią tego przepisu ubezpieczonemu, spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Przepis ten umożliwia obliczenie emerytury w formule zdefiniowanej składki. Podstawę takiej emerytury stanowi suma składek zgromadzonych na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunkiem jest kontynuowanie ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego oraz wystąpienie z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. Koniecznym warunkiem jest to, aby emerytura obliczona według nowych zasad była wyższa od dotychczasowej, liczonej według starych zasad.

Trafny jest apelacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez uznanie, że H. K. mieści się w kręgu podmiotów objętych normą art. 55 powołanej ustawy, mimo iż złożyła wniosek o emeryturę z racji wieku przed dniem 31 grudnia 2008 i pobierała świadczenie emerytalne przed tą datą.

Niezależnie od wszystkiego, wyrok jest wadliwy, ponieważ emerytura skarżącej nie mogła zostać obliczona według nowych zasad, bowiem okazała się być ona niższa od dotychczasowej, obliczonej według art. 53 ustawy. Ta zaś, zgodnie z treścią decyzji ZUS z dnia 8 lipca 2014 r., została ustalona na dzień 1 maja 2014 r., w kwocie 3.517,24 zł. Emerytura liczona w oparciu o art. 55 ustawy na dzień 1 maja 2014 r. wynosiłaby 3.353,26 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd drugiej instancji, uznając apelację za zasadną, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Przewodnicząca: Sędziowie: